

engang, idet jeg tror, at der her i Thinget er Jøselse for at gjøre Noget for den Stand, hvormed der er Tale, lægge det høie Thing paa Sænde, at det ikke ved at nægte denne Sag videre Fremme affhæver sig Muligheden af, virkelig nu for Diebliffet at gjøre Noget til Fremme af Skolelærernes Løv.

Th. Nielsen: Det ærede Medlem, der nu havde Ordet, fremkom med tre Paaftande, hvormed jeg ikke skjønner rettere, end at han ikke belagde dem med mindste Bevis. Den første var denne, at et Lønningsstillæg paa Finantsloven ikke kunde opnaas, den anden, at Lovforslaget ikke lagde Hindringer i Veien for en Skolereform, og den tredje og vigtigste, som jeg fremfor Alt skal rette min Opmærksomhed paa — dog ikke særlig, fordi det ærede Medlem er fremkommet med den, men fordi den angaar selve Lovforslagets Grundtanke — var denne, at det foreliggende Lovforslag skulde kunne afhjælpe den hos Lærerne tilstedeværende Trang. Saaledes som jeg skal tillade mig at vise, vil dette ingenlunde blive Tilfældet, og alermindst i den Egn, som det ærede Medlem repræsenterer. Med Hensyn til de almindelige Bemærkninger, som ogsaa jeg kunde have havt at gjøre om, at, medens man, naar man ved tidligere Lovforslag har fordret en forøget Udgift af Kommunen, dels har hævet Undervisningen og dels givet Befolkningen en større Indflydelse paa denne, saa er dette ikke Tilfældet ved det heroværende Lovforslag, — med Hensyn til disse almindelige Bemærkninger kan jeg henholde mig til, hvad der alt er fremført af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen). Der vil neppe findes Nogen, som endog blot tør paaftaa, at dette Lovforslag vil hæve Skoleundervisningen til et høiere Trin, og end mindre, at det vil give Kommunerne eller Forældrene en forøget Indflydelse. Jeg skal allerførst fortælle minde om denne Sags Gang. I Samlingen 1873—74 fremkom der, som bekendt, fra Lærerne en overordentlig stor Mængde Andragender om Forhøielse af deres Lønning, og disse Andragender bleve henvisne til Udvalget for Andragender, der afgav en Betænkning, i hvilken Udvalget delte sig i et Flertal og et Mindretal. Dette var i alt Fald Tilfældet i eet Punkt, idet Mindretallet mente, at Ministeren burde opfordre Kommunerne til at yde deres Lærere noget Mære end hidtil. Det gik imidlertid her, som det næsten altid er gaaet i den senere Tid, at Ministeren næmlig i sine Overveielser kom til det Resultat at burde følge Mindretallet. Det ærede Mindretal, der bestod af det tidligere Medlem for Fredericia, Gad, som vi nu ikke mere have den Fornøielse at se her, og det ærede Medlem for Kaffov (Steffensen) mente altsaa, at man burde henvende sig til Kommunerne, og i 1874 udsendte da ogsaa Hr. Worsaae den bekjendte Skrivelse til Kom-

munerne; men det Lod ikke til, at disse vilde have Noget at gjøre med at indfri den Bøvel, der var bleven truffen paa dem. Den ærede sidste Taler syntes noget at forundre sig over, at Kommunerne vare saa lidet velvillige overfor Skolevæsenet, ja, det forekom ham, at Kommunerne vare nærmest til at gjøre Noget derfor, og man kan da ikke nægte den Kjendsgjerning, at de Intet have gjort. Men skal jeg sige det ærede Medlem, hvorfor de ikke have gjort Noget, saa er det, fordi hele vor Skolelovgivning endnu er bygget paa Anordningen af 1814 og paa de Principer, som den ærede Minister saa stærkt har udviklet for os, at han i Grunden kan gjøre Alt, uanset baade Kommuneraad, Skoleraad og Rigsdag, og at han, naar Alt kom til Alt, nok skulde vide at hjælpe Lærerne. Saa længe imidlertid en saadan Mand gaar igjennem den øverste Skolebestyrelse, kan man ikke vente, at de underordnede Bestyrelser selv skulde ville gjøre noget Syndeligt. Altsaa, hvormed Alting er, denne Opfordring til Kommunerne hjalp ikke Noget eller i alt Fald kun i meget ringe Grad. Vi havde da den Fornøielse at se den nuværende Minister indtage Pladsen som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, og, som rimeligt kunde være, var hans første Bestræbelse den, at han rettede sin Opmærksomhed paa Skolevæsenet, og han udsendte da sit Cirkulære af 30te September 1875. Her se vi nu en lille Frugt af dette Cirkulære, og det synes, at den høitærede Minister med særlig Forkjærlighed dvæler ved denne Frugt deraf, idet han, som det ses i Motiverne, siger, at det aldeles overveieende Flertal af Skoleraadene have udtalt sig for en Indskrænkning i Kaldelsesretten. Dette er en af Frugterne, som den høitærede Minister med særlig Forkjærlighed dvæler ved; men ser man nærmere derpaa og ser paa den Maade, hvorpaa Skoleraadene sammensættes, saa synes jeg nok, at der dog kunde være Maade med Glæden; thi man ser da, i Udtalelsene for Indskrænkningen for flere af Skoleraadenes Vedkommende er meget betingelsesvis, medens andre ere absolut derimod, saaledes at der ikke er mindre end 7 Skoleraad, som have udtalt sig aldeles bestemt imod en Indskrænkning, men 12 for den, og i disse 12 er der stadig flere Minoriteter af dem, som nærmest skulde være folkevalgte i Raadene, hvad de dog ikke engang ere. Jeg finder derfor, at der dog er nogen Indskrænkning i selve Glæden. Jeg tror i alt Fald, at Tallet af dem, der have stemt for, og af dem, der have stemt imod, nogenlunde kan balancere; men det var Synd at forstyrre Ministerens Glæde i denne Sag, da han vist ikke har saa mange Glæder og forhøielsen — vil jeg næsten sige — i Følge sin Stilling vil faae endnu færre i Fremtiden. Vi se altsaa her den første Frugt; den næste Frugt var Lønningsforhøielsen. Den høitærede Minister vil forsøge paa, hvad ingen tidligere Minister har forsøgt paa, ja ikke en Gang hans nærmeste For-